بەستەی مەبەست

بیر و باوەڕیک کە تێکەڵی خوێن و دەمارەکانی لەشی ئادەمیزاد بوو هێز نیە لەسەر ئەو بیرە لایبەرێ مەگەر مردن .

ج. ش

چاپی یەکەم
سلێمانی چاپخانەی ژین ١٩٦١

پێشکەشە:

- بەو کوردانەی کە نەبەزین دروشمی تێکۆشانیانە
_ ژیان بەستەیانە
- ئازادی کوردستان مەبەستیانە

پێم خۆشە

١٩٥٧

پێم خۆشە پێم لە پێوەندا
تەوقی دیلی لە گەردن دا
لەرێی ئازادی وەتەن دا
ئەڵێم نیشتمان پەرستم
بشمکوژن چ دەربەستم !
****

من کە گیانم بۆی دانابێت
با لەش لەناو زیندانا بێت
لە ژێر کۆت و لێدانا بێت
چونکە ئەڵێم ئەیپەرستم
بشمکوژن چ دەربەستم
****

ئەگەر بە ڕاستی دڵسۆز بم
تێکۆشەری گەل و هۆز بم
پێشمەرگەی خاکی پیرۆز بم
دەبێ پەیمانێک ببەستم
بشمکوژن چ دەربەستم
****

کوردستانەکەم خۆشدەوێ
خەبات ئەکەم تا سەرکەوێ
ناهێڵم ئاڵای دانەوێ
دەچریکێنێ هۆش و هەستم
بشمکوژن چ دەربەستم

بڕوای پتەو

١٩٥٧

لەژێر تارای شەوەزەنگ دا
لەناو زیندانێکی تەنگ دا
چوار تفەنگی
دەست بە قەمچی
چاو سوور وەک خوێن
دەم پڕ لە جوێن !
هەموو ڕۆژێک دەهاتن بۆم
من تەنها خۆم
شل کوتی لەشیان دەکردم
هەر ئەوە بوو نەدەمردم
بەڵام بڕوا بەتینەکەم
ڕووی تێدەکردن وەک ڕەشاش
ئیمانە پۆڵایینەکەم
دەیگێڕانەوە پاشەو پاش

بڕوام

١٩٦٠

ئەو باوەشەی کە هەمیشە
شوێن و لانە و نوێنی منە
هی دایکێکە .. کوردستانە

ئەوەی تێکەڵ بیر و هۆشە
دڵ و گیان و خوێنی منە
یەک باوەڕە یەک ئیمانە

بیری پاکی .. کوردایەتی
ڕێی ڕووناکی ..
کوردایەتی

ئەوەش پاڵم پێوە دەنێ ..
چەکی تۆڵەم دەداتە دەست
بێ سڵ بڕۆم ، گوێ نەدەمێ
بەرەو ئاوات
بەرەو مەبەست

نەخشە

١٩٦٠

نەخشە و نیگارێک لە دڵدا
نەخشاوە و ناکوژێتەوە
دڵ لە بڵندترین چڵ دا
نەغمەی بۆ دەهۆنێتەوە

بە بەستەوە ..
هەڵبەستەوە ..
لە هەستەوە

نەخشەی ئەو کوردستانەیە
کەیەک پارچەیە و لەت لەتە
نیگاری ئەو ژیانەیە
کە لێی دوورە ئەم میللەتە
مەبەستێتی
پەیوەستێتی
دەربەستێتی

کورد

١٩٦١

کورد ناگاتە باخی مراد
دڵسۆزانە کۆشش نەکات
یەک ناگرێ و نابێ ئازاد
تا هەڵنەستێ و شۆڕش نەکات

تا هەڵمەتی وەکوو کاوە
نەباتە سەر قەڵای ناپاک
کورد پەرستان لە چوار لاوە
نەشکێنن کەللەی ئەژدەهاک

هەرگیز ئاگری نەورۆزی
بەهاری ناکرێتەوە ..
ئاڵای بڵندی پیرۆزی
ڕزگاری نالەرێتەوە

یەک گرتن

١٩٥٧

گەرچی کورد ئەمڕۆ لە سێ چوارلاوە
ڕێگای بە تۆپ و شەستیر تەنراوە
نیشتمانەکەی داگیر کراوە
ڕاست بڵێیت دەرگای لێ داخراوە
بڵێیت ، سەربەستی ، هەڵواسراوە

بەڵام ئەگەر گشت پشتی یەک ئەگرێت
هێزی بێگانە کەی کوا خۆی دەگرێت !

چوارین

١٩٥٩

برا ئازاری زامی دەروونت
چاوەڕێ کردن سارێژی ناکات
خۆت ڕانە پەڕیت بۆ ڕزگار بوونت
کۆسپی ژینی تۆ کەس لێژی ناکات

دوێنـی

١٩٦١

دوێنـێ کورد قۆڵـی ..
لـێ هـەڵ کردبوو ..
لـە تێکۆشانـدا
ئـاڵای پیرۆزی ..
لـێ هـەڵکردبوو
لـە کوردستـان دا
کـە خوێنـی ئـاڵـی
تێکـەڵ کردبوو
لـەگـەڵ ژیـان دا
****
سبـەینێش قۆڵـی
هـەڵدەکاتـەوە
هـەر ئـەو ئـاڵایـە
هـەڵ دەکاتـەوە

ڕۆژێکی ڕەش

١٩٦١

ئەمڕۆ ئەگەرچی جەژنە ، ئاهەنگە
بەهار وەک پەری ڕازاوە و شەنگە
کەژ بە گژو گیا و گەڵا و گوڵ ڕەنگە
گەردەلوولی خەم دوور و بێدەنگە
گەرووی گیان سۆزی گریەی لا نەنگە
بەڵام دڵی من ئەمڕۆ و هەمیشە
پڕ لە ئازارە و تاریک و تەنگە

چونکە ئەمڕۆ بوو ڕۆژی کورد گیرا
لە سامالەکەی
بەدەستی زۆردار لە دار داگیرا
ئاڵا ئاڵەکەی

پەیمان

١٩٦٠

نەتەوەی کاوە
پەیمانی داوە
سنگ بەرێتە پێش
هەتاکوو ماوە
گوێ نەداتە ئێش

تا دوژمنەکەی دەتەکێتەوە
ئاڵای نەوەکەی دەشەکێتەوە
ڕێی کوردایەتی بگرێت و بڕوات
ئەتۆم نەتوانێت بیگێڕێتەوە

تا ئەو نامەیەی کە دێڕی خوێنە
دایکی کوردستان دەیخوێنێتەوە
لەسەر ئاوازی لایلایەی کوردی
گوێی ساوای بێشکەی پێ دەکرێتەوە

هەرچەند

١٩٥٩

هەرچەند ئەمڕۆ ئاشکرایە
کە داگیرکەر خوێنم دەمژێت
دڵ لە پشکۆی ئاگرایە
بە ناسۆرەوە دەبرژێت
بەڵام وەک باپیرم وتی :
" جام کە پڕ بوو لێی دەڕژێت "

منیش ڕەشاشی دەروونم
هێندەی خواردووە گوللەی قین
هاکا بۆ ڕێی ڕزگار بوونم
کەوتە .. تەقین

هاکا هەڵچووم بووم بە پشکۆ
چزام بە جەرگی ناحەزا
زۆر لەسەرخۆ
ملیم پێ کەچ کردوو بەزا

من دەڵێم

١٩٦١

نایاتەدی هەرگیز ئامانج
ئامانجی کورد
هەتا سۆران ، بۆتان ، کرمانج
درشت و ورد
وەک یەک و پارچەیەک نەبن
یەک چەک نەبن
****
تا ئاگری قین و تۆڵە
لەناو دەروون دا خۆش نەکرێت
نەتەوەی ئەم خاک و خۆڵە
گشت یەک نەگرێت ..
تا گڕ بگرێت

زۆر ستەمە دەرکەوتنی
لەناواندا
بەسەر کۆسپا سەرکەوتنی
لە ژیان دا
تۆڵەشی پێ ناسەندرێت

تا یەک " بڕوا "
نەبێت ئاڵای پێ هەڵگرێت
تا بۆی بڕوا
ئەوەش پاڵی پێوە بنێت
بەرەو ڕزگاری مل بنێت

یەک ڕێگا

١٩٦٠

تا دوا هەناسەی ..
دوا ساتی عومرم
بێباک لە تاسەی
یەک ڕێگە دەگرم

ئاڵای کوردانەم
هی ڕێی مەردانەم
بێ سڵ هەڵ دەگرم
****

ڕێی ژیان دەبڕم
دەنگم هەڵ دەبڕم
کوردم و بۆ کورد
دەژیم و دەمرم
بۆی دەبم بە پرد
دای دەنێم سەرم
****

دەڕۆم بێ وچان
بێ ترس و کۆڵدان

بۆ ئەو ئاواتە
کە چاوەڕێمە
ئەویش ئازادی
گەل و وڵاتە
مەنزڵی .. ڕێمە
****

بەستەی مەبەستی
گەرووی خەباتە
دەڵێ با بەس بێت
دیلی و ژێر دەستی
نۆبەی بەراتە
دەسا ئەی لاوان بێنە کایەوە
بڵێین ژین بۆ کورد بەو ئاڵایەوە
کە لە سابڵاغ دا دەشەکایەوە

سووره گوڵ

١٩٥٨

سووره گوڵ کام بەد کردەوە
تۆی لەو چڵە لێکردەوە ؟
کام دەستی پیسی چڵکن بوو
تۆی لە هوزار جوێ کردەوە ؟

ئێستە یارە دڵدارەکەت
وێڵە بە دەشت و هەردەوە !
بەستە خۆش و ڕووناکەکەی
خەم هەمووی لە بیر بردەوە
تۆش دانراو
پۆشتە کراو
لە ئینجانەی ڕەنگا و ڕەنگدا
لەناو کۆشکی شۆخ و شەنگدا

بانگ

١٩٦٠

برای کوردی نیشتمان بەش بەش کراو
بەش خوراوی سەربەستی ژێر پێ نراو
خاوەن ئاڵای
ئاڵ و واڵای ..
.. داگیراو
دەسا .. هەستە
تۆش ڕاپەڕە .. وەکو پیاو
****
تۆش گەلێکی وەک ئەم هەموو گەلانە
وڵاتەکەت هەمووی کانە
سامانە
هەتاکوو کەی
بڕوا دەکەی
بەوانە ..
کە پیشەیان هەمیشە تەفرەدانە
****
چاک لە خراپ لە یەک جوێ بکەرەوە
چاو کەرەوە

کێ دۆستی کوردستانە ؟
دەرگای شادی لە نەوەت بکەرەوە
زۆر نەنگی یە ..
مردنە .. ئەم ژیانە
****

ئەگەر کوردی و ..
بەتەما نیت لە هیچ کەس
پەلت بگرێ و
سەربەخۆییت باتە دەس
ڕێی پیرۆزی ..
کوردایەتی بگرە و بەس
لەڕێی کورد و کوردستان دا
بمرە و بەس

ئەشکەنجە

١٩٥٩

پەڕەی دەفتەری یادم
یەک یەک هەڵم دایەوە
نەمدی کاتێکی شادم
هەتاکوو بڕایەوە !

ڕۆژێ نەبوو کە بڵێم
ئەمڕۆ شاد و دڵخۆشم
دڕکی خەم نەما لە ڕێم
ئیتر خۆشی دەنۆشم

نەمدی فریشتەی بەختم
لە سووچێکی سەرچڵی
نەختێک زەردە بیگرێ و
بەستەیەکم بۆ بڵێ

نەمدی مەلی هۆنراوەی
ماتەمیم لە گۆ کەوێت
دڵ خەم و لاوانەوەی
تۆزێک ، ساتێک ، بسرەوێت

هەر تاسە بوو
هەناسە بوو
سەرسامی بوو
ناکامی بوو
خەم نۆشی بوو
ناخۆشی بوو

چوارین

١٩٥٩

نەخشەی هەموو کوردستانم
نەخشاوی بیر و هۆشمە
تا پێشکەشی دەکەم گیانم
بەستە و گۆرانی خۆشمە
****

ڕوو دەکەمە دوژمنی کورد
دەڵێم وا دامدا پێنووسم
مەرجە تا ماوم منی کورد
بۆ نەتەوەکەم بنووسم

هەڵوێستێک

١٩٦٠

هەندێ کەڕەت
کە زۆر خەمبار و پەستم
منی دەمی گیان پڕ لە داد
سکاڵا ..
کە هەمیشە بە یادێکەوە مەستم
بەدی دەکەم ..
لەناو گۆمی مەنگی شینی خەیاڵا
وردە ماسی ..
ڕەنگا و ڕەنگی هەڵبەستم
سەرە و ژوور و
سەرە و خوار دێن و دەچن
تیشکێک دەدەن ..
وەک خۆر لە چاوی هەستم
خێراش لێم ون ..
دەبن و دەکەونە ، بن

نە قولاپی پێنووسم دەیانگاتێ
نە دڵیشم ئۆقرە دەگرێت ساتێ

تەنیا ئەو

١٩٥٨

گەلێکم دیون دیمەنی جوانی
لە تەمەنم دا
وەکوو گوڵاڵە لەناو سەوزەگیا و
گوڵە گەنم دا
وەکوو ئەستێرەی گەشی بە ورشەی
بەری بەیانی
کە چۆن دەخەنێت بەرەو ڕووی ئاسۆ
بە کامەرانی

هەروەها گەلێک ڕووی وەکوو مانگی
تابانم دیوە
وەکوو ئەو خونچەی نیگام بە سروەی
پێ نەکەنیوە

گەلێک قژ زەردی بێگەرد وەک پەریم
وا لەبەر چاوە ..
وێنەی ئەو دڵم بە گڕی عەشقی ..
هەڵنەقرچاوە

ڕووناک " ١ "

١٩٦٠

ئەی سەیوانی
باخەوانی
ئەرخەوانی
تارای ئاڵ پۆش ..
وا هاتە لات
بە میوانی
نەوجەوانی ..
شێوە جوانی
دڵ بۆ پەرۆش ..
کە بیر و هۆش
هەرگیز ئەو ناکات فەرامۆش
دەگری بە جۆش
داخ دەکا نۆش
****

جەستەی پاکی
کیژۆڵەیەکی ناکامە
ڕووی ڕووناکی
سینە سووتاوی پڕ زامە
****

توخوا مەرگ چۆن دڵت هات
گڕت بەردایە ئەو گیانە
هەڵت وەراند گوڵی ئاوات
لەو باخچە خۆشەی ژیانە !

" ١ "ڕووناک .. کچی "ساڵح بەگ "ڕۆژێک پێش بووکێنی گڕی مەرگ شاڵاوی بۆ هێنا .

فریشتەی سەربەستی

١٩٦٠

ئای کە چەند خۆشە دڵداری
لە ڕێیەکی ڕاستەوە بێت
بۆ دوارۆژی بەختیاری ..
بە ئاوات و خواستەوە بێت

چەندە خۆشە ، لە پێناوی
ئەو عەشقە ڕوون و پاکە دا
لەبەر کەیت کفنی خوێناوی
بنوویت لەژێر ئەم خاکەدا

بەڵێ خۆشە تێ بکۆشیت
بە ئارەزووی دڵ بیگەیتێ
قومێک لەو لێوەی بنۆشیت
دنیای خۆشەویستیی بەیتێ
****

تۆش ئەی فریشتەی سەربەستی
کەوتوومە دڵداری کردن
من بە ڕاستی .. تۆ پەرستی

ئەژیم تا ناو چاڵی مردن
ئەی خوای هەموو ئاواتێکم
گوڵی گوڵزاری هۆنراوەم
خولیا و تاسەی گشت ساتێکم
نەغمەی مەلی دوور خراوەم
داوی کوشتن ..
بۆ نراوەم
****

ئەی ئەو شۆخەی
چەند لاوی شەنگ
بەخوێنی ئاڵ لە بەهارا
کراسەکەی گردی گوڵڕەنگ
لە کوشتارا
لەگەڵ هارا
لە دەشت و شاخ
لە دێ و شارا
****

ئەی ئەو بووکەی لە مەهاباد
کە ناسۆریمان پێکابوو
ماوەیەکی شاد و ئازاد
دەسمان لە ملی یەکدا بوو
پشتی ناحەز
پێی شکابوو
****

ئێستاش هەرچەند
دووری و دوورم
بەڵام مادام لەسەر ڕێگەم
گەش و دڵنیا و ڕوو سوورم

کەوا دەبێت هەر پێت بگەم
خۆش بکەمەوە
شوێن جێگەم
****

خوێنی ئاڵت بۆ دەڕێژم
دەیکەم بە تارای بووکی بۆت
سزا و ناسۆری دەچێژم
تا جوێ دەبیتەوە لە کۆت
جووت ئەبینەوە
خۆم و خۆت

چوار برا

١٩٦٠

"بۆ شەهیدانی نۆزدەی حوزەیران "

خۆشەویستان
کورد پەرستان
نامە هەڵگرانی ڕێگەی ..
ڕزگاری کورد و کوردستان
ڕاکشاوانی نزرگەی
قیبلەی خەبات و نەوەستان
ئەی نیشانە و ڕەنگ و بەڵگەی
گیان دان بە نەمان بۆ ژیان !
بڕوا پتەوتر لەو مەرگەی
کەوا پەتی گیر کرد لە گیان
لەبەر کەرانی ئەو بەرگەی
سەربەرزییە بۆ نیشتمان
جەنگاوان لەگەڵ ئەو گورگەی
بەرخی هیوامانی ڕفان
ئەو داگیرکەرە چوار ورگەی
مایەمانی خستە گیرفان !
****

ئەی چوار برا
یەک لە یەکتر
بە جەرگ و ژیر و زیرەک تر
شاگردە دڵسۆزەکانی
ئەو سەرۆکەی هەڵواسرا
لە چوارچرا
برایانی
شەهیدانی
ڕێی ژیانی
کامەرانی و شادمانی
نەتەوەی کورد
سروود و بەستە و گۆرانی
درشت و ورد
وێرد و وتەی سەر زبانی
گشت لاوێکی نیشتمانی
کە دڵی لێ بدات بۆ کورد
کوردستانی
سەد سەڵاوی
پڕ گوڵاوی
بۆن بڵاوی
لە دڵەوە هەڵقوڵاوی
سۆزی دەروون تێکەڵاوی
سکاڵاوی
لە ئێوەی کورد
ئێوەی لە گیان و ژیان بورد
سەڵاو ، سەڵاو
لە گیانە پیرۆزەکەتان
لەو بڕوا بێگەرد و گەشەی

کە ئێوەیان برد بۆ سەیوان
لەو دڵ و ئەندام و لەشەی
کە وتی ها گیان .. کوردستان !
سەڵاو لە پیت و
لە وشەی :
" بۆ کورد ژیان "
سەڵاو سەڵاو
سەڵاوێک ناسکتر لە چاو
داختر لە جەرگی هەڵقرچاو
لەو دێڕانەی کەوا کەوتنە خوارەوە
پەنجەی گوێچکەی بیر پێنووسی ..
لە بەرزایی سێدارەوە
گرتیەوە و خێرا نووسی
لە مۆخ و مێشکی مێژوو دا
مێژووی بە خوێنی لاوان ئاڵ
کە لە هەزار پەڕە و ڕوودا
کارەساتە و ژیانی تاڵ
درێژی ساڵ
جەنگی خوێنین
کوشتن و سێدارە و بڕین
کام پیت یان وشە ، کام دێڕ ؟
ئەوەی بیر دەیگرێتە زێڕ
کەتا هەتا هەر بمێنێت
ژەنگ زەفەری پێ نەهێنێت

ئاوازەکەم

١٩٥٩

ئاوازەکەم
بەستە و مۆسیقا سازەکەم
هی دەروونە
بیر و باوەڕێکی ڕوونە
لە دڵێکی پڕ مەینەتا
لە کوردستانی لەت لەتا
هەڵقوڵاوە ..
گیانی هیوای تێکەڵاوە
تێکۆشانە
کۆڵ نەدانە
بۆ ڕزگاری کوردستانە
بۆ ژیانە
ژیانێکی سای سەربەستی
دوور لە خەم و دیلی و پەستی
ئاوازەم بۆ ئازاد بوونە
بۆ هوزاری ژین دەرچوونە
لەناو قەفەس
دوور لە ناکەس
****

ئاوازەکەم تێکۆشانە
بۆ ڕزگاری کوردستانە

لەم وڵاتەدا خولْقاوم
لەم هەرد و دۆڵ و چەمەدا
هەڵهات چاوم
شنەی شەماڵی کوێستانی
خونچەی ڕوومی گەشاندەوە
شیری پاک و ڕوونی جوانی
باخچەی گەرووی ژیاندەوە
باپیرانم
چەند هۆردوویان هات بە گژا
لەناودا چەند مێشک پژا
لەسەر خاکی نیشتمانم
چەند خوێن ڕژان
چەند لەش ڕزان
لەژێر گورزان
دەشبوون بە پشکۆی تۆڵە و قین
بەجەرگی ناحەزا دەچزان
لە پێناوی ژینی مندا
ڕزگاربوونی
وڵاتی شیرینی مندا
بەڵێ خوێنی گەشیان ڕژاند
تاکوو منیان پێی پێ گەیاند
منیش مەرجە تا سەربەستی
کوردەواریم نەبێت مەستی
تاکوو مافی کورد نەستێنم
نابێت سەرم دانەوێنم

گەرچی ڕێگام سەرەوژوورە
گەلێ دوورە
گەرچی ڕێی ڕزگاری سەختە
پڕە لە سزا و هیلاکی
بەڵام گیان لە ڕێ یدا بەختە
بە بێباکی
ئەرکیماندوو بوون دەنۆشم
بە ئەندام و بیر و هۆشم
تێدەکۆشم
تا دەیپۆشم
****

ئاوازەکەم تێکۆشانە
بۆ ڕزگاری کوردستانە
چونکە کوردم تاکوو مردن
کوردستان خۆشەویستمە
تا پەت لە گەردن گیر کردن
ئازادی کورد مەبەستمە
یەک پەیمانە و پێم داوە ، من
گیانم بۆی لەسەر دەستمە
تا گیان دەدەم
دەبێت بڕۆم
بە خوێنی سوور
نەوەک بە دەم
بۆ ئەم خاکە خۆشەویستە
کە سەدان ساڵە ژێر دەستە
****

لە ڕێی سەربەخۆیی کوردا
سەردەکەوم بە هەورازا

بەسەر کەند و کۆسپ و گردا
وەک پڵنگ و شێری ئازا
بەسەر دڕکا ، شاخا ، بەردا
دەڕۆم نامبەزێنێ سزا
ڕێگەی ئامانجم گرتووە
توێشەبەرەم هەڵگرتووە
ڕێ دەبڕم
تا بە کۆسپا تێ دەپەڕم
****

ئەم بەهەشتەی خۆشی ژینە
چۆن تاکووسەر ژێر دەس دەبێت ؟
ئەم کوردستانە شیرینە
چۆن هەر دیلی ناکەس دەبێت ؟
تا تۆڵەی خۆم نەکەمەوە
ئەم شەوەم ڕۆژ نەکەمەوە
مەرجە خەنجەری تێکۆشان
لە کەمەرم نەکەمەوە !
****

تا خاکی بەشکراوی کورد
یەک کوردستان نەگرێتەوە
ئاڵای لەیەک ئاڵاوی کورد
شەماڵ نەی شەکێنێتەوە
بەری ڕەنجی براوی کورد
لەدەم دوژمن نەکرێتەوە
قەت لاوی کورد
بۆی کۆڵ نادات
هەنگاوی کورد
ڕێ بەر نادات

تا لە ئاسۆی خوێناویدا
خۆری هیوای کورد هەڵ نەیەت
خوێن وەکوو چەم لاشە بەرێت
ئەوساش هەر دەست هەڵناگرێت
لە مافی خۆی لە خاکی خۆی
لە دوا ڕۆژی ڕووناکی خۆی

لە گۆڕەوە

١٩٥٩

لە جەرگەی گۆڕستانەوە
لە ناخی کوردستانەوە
دەنگێکی دوور
دەنگی شەهیدی ڕێی خەبات
لەجێ یەک سوور
بانگی نەتەتەوەی کورد ئەکات
دەدا لە پەردەی گوێی هەستم
ڕاپەڕم و لەخەو هەستم
****
لە گیانی بەدرخانەوە
لەو کوردە نەوجەوانەوە
کەهەستا ئەم کوردستانە
بکات بەیەک جێگە و لانە

لە قازی موحەممەدەوە
لەو دلێرە نەبەردەوە
کە تا لە سێدارەیان دا
کوردستانەکەی بەرنەدا

لە شێخ مەحموودی نەمرەوە
لە ئەو مەشخەڵ هەڵگرەوە
کە سەرشۆڕی نەکرد هەرگیز
بۆ ئیمپریالیستی ئینگلیز

لە کچەکەی نەغەدەوە
کام کچ ؟ کام شیرین کردەوە
- ئەوەی کە جێی شانازی یە
بۆ کورد مایەی سەربەرزی یە
ئەوەی کەوا هەردوو چاوی
بەخشی بە خاکی خوێناوی

لە دڵەوە ، لە دیدەوە
لە خوێنی شێخ سەعیدەوە
لەلای دکتۆر فوئادەوە
خاوەن بیری ئازادەوە
لە مەڵبەندی بەیداخەوە
شاخی ئاگری داخەوە
لەگەڵ داگیر کەری تورکا
سەدان جەستەی تیا پڕوکا
لە خەیری و لە خۆشناوە وە
عیزەت و قودسی لاوەوە
کەوا میوانی سەیوانن
قوربانی ڕێی تێکۆشانن
وا گوێم لێیە کە دەنگیان دێ
زۆر بە ئاستەم دەگەنە گوێ
هاوار دەکەن بۆ نەوەی کورد

بۆ من و تۆ ، درشت و ورد
کوردی ئازا
تاکەی سزا ؟
تاکەی وەستان
لەژێر دەستان ؟
تاکەی تاڵاوی خەم نۆشین ؟
گریان و شین
دەی تێکۆشین
هەموو پشتی یەکتر بگرن
ئاڵای کوردانە هەڵگرن
هەڵمەت بەرن
بێ ڕاوەستان
بۆ خوێن مژانی کوردستان
بۆ ئەوانەی دەیانەوێت
کورد بنەوێت
ئەوەی کە گەشکە دەیگرێ
لە دڵیا نامێنێ گرێ
ناوی پیرۆزی کوردستان
لەناوبرێ
نەتەوەی کوردی قارەمان
بەش بەش کرێ
لە مافی خۆی
بێ بەش کرێ
****
منیش کوردم ڕۆڵەی ئەوان
دەبێت لەسەر
ئائەم خاک و خۆڵەی ئەوان
دای بنێم سەر

بەری نەدەم ڕێی تێکۆشان
هەتاکوو سەر

هەڵواسرێم
لەت لەت کرێم
کورد پەروەرم
بۆ کورد دەمرم

کوردایەتی ڕێگای منە
دینی منە بڕوای منە
ئازادی کورد و کوردستان
ئاواتە و مەنزڵگای منە
دەڕۆم تا خاکی کوردستان
ڕزگار دەکەم لە ژێر دەستان
بۆ شەهیدەکانیش پەیکەر
دەنەخشێنین بە زێڕ ، گەوهەر

دایکی شەهید

١٩٦١

دایە گیان مەگری ..
جێی شانازییە کەوا ڕۆڵەکەت
گیانی خۆی بەخشی
بە کوردایەتی و خاک و خۆڵەکەت
دایە گیان مەگری ..
ئەو خوێنەی کەوا ڕۆڵەکەت ڕشتی
گوڵێکی ئاڵە
فریشتەی هیوا ناویەتە مشتی
هەتا هەتایە
لە سیس بوون نایە
تەڕ و بۆندارە
پیرۆزترینی دیاری خەباتە ..
لە دڵدا دیارە
****
دایە گیان مەگری
ئەو نەتەوەیەی حەز کات سەرکەوێت
دەبێت خەبات کات
ئەویش خۆبەخت کردنی دەوێت ،
گەلێک بیەوێت ..

خاكی بەش بەشی یەک بخاتەوە
خێر و سامانی
زەوت كراوی
دەست خۆی خاتەوە ..
بیەوێت بگات
بە خۆزگە و هیوا و ئاوات و نیازی
سەربەرز بژی ..
بە سەربەخۆیی و بە سەرفرازی
دەبێت سڵ نەكات
نەبەزێت بە كۆت ..
بەزنجیر ، زیندان
بە دەربەدەری و بە خوێن ڕشتن و
بە سێدارە دان ..
دەبێت نەسرەوێت
تا سەردەكەوێت
بەسەر هەورازا ..
لەژێر ئالأدا ..
جووت ئەبنەوە مام و برازا
دایە گیان مەگری جگەر گۆشەكەت
بەرزە جێگاكەی
نامرێت .. ئەژی
هەمیشە ئەژی
خۆی و بڕواكەی
لەگەڵ ئەو هەموو نەوجەوانانەی
خوێنیان ڕژاوە
شەتڵی گوڵزاری باخی ئاواتی ..
كوردیان ئاو داوە
****

دایە گیان مەگری !
کاروانی خەبات وا بە ڕێگاوە
دەڕوات تا ماوە
پەیمانی داوە
نەیەتە دواوە
دەبێت هەر بگات ..
بەو مەنزڵگایەی بەهەشتی گشتە
گۆرانی و سۆز و ئاوازی دڵی
ورد و درشتە
دایە گیان مەگری
ئەم گەلی کوردە تاسەر دیل نابێت
تاسەر هاودەمی ..
زڕەی زنجیر و زیقەی زیل نابێت
کورد هەتاکوو سەر هەروا نامێنێت
چاو پۆشی ناکات
هەتا سەر سەری دانانەوێنێت
کڕنۆشی ناکات
دەبێت ڕۆژێک بێت
دوژمن ببینێت
پەت لە گەردن دا
ماچ و مووچ بکەن لەگەڵ دوو لێوی
ڕەشی مردن دا
****

ئەوسا بڕوانێت
زۆر باش بزانێت
کە کورد نامرێت
هەر کە ڕاپەڕێت
بەیداخ هەڵگرێت

وەها گڕ دەگرێت
کام تەخت و کام هێز
هەرچی بێتە وێز
خۆی بۆ ناگرێت
****

دایە گیان مەگری
تۆڵەی ڕۆڵەکەت هەر دەکرێتەوە
کۆت و پێوەندی لەپێ توند کراو
هەر دەکرێتەوە
خاکی بەشکراو یەک دەگرێتەوە
ئاڵای بڵندی دەلەرێتەوە
خزم بە خزم شاد دەبێتەوە
کەس لە کەسی خۆی جوێ نابێتەوە
تاریک و لێڵی دەڕەوێتەوە
دایە گیان مەگری
ڕۆژ دەبێتەوە

بۆ قوتابیان

نـەورۆز

١٩٥٨

نـەورۆزەکـەم ، نـەورۆزی کورد
ڕۆژی گـەشی پیرۆزی کورد
جـەژنـی نـەوەی دڵسۆزی کورد
ئێمـە بـە یادت خوێنـی گـەش
بـە نیشتمان دەکـەین پێشکـەش
دەسا لاوان
بـەرەو ژیان
****
بـەیادی ڕۆڵـەی کورد کاوە
کـەوا دڵ و گیان و چاوە
بۆ ڕێی هیوامان هـەتاوە
دەڕۆین بۆ خاک ڕزگارکردن
ئاڵای کوردستان هـەڵکردن
کوردان وەرن
گشت یـەک گرن
****
بـە یادی ئـەو خوێنـەی ڕژا
کـە چـەن دڵ و جگـەر برژا

تا مێشکی ئەژدەهاک پژا
دەڕۆین بۆ گیان بەخت کردن
لە ڕێی ئازادیدا مردن
****

تا دەگەینە مەنزڵی کورد
دەپەخشێتەوە گوڵی کورد
شاد ئەبێتەوە دڵی کورد
دەڕۆین گیان پڕ هیوا و ، ورە
بەرەو کوردستانی گەورە
****

سەرفرازی و ڕزگاری کورد
ژیانەوەی بەهاری کورد
سارێژ بوونی ئازاری کورد
لەسەر شانی ئێمەی کوردە
ئێمەین پێشمەرگە و سەرکردە
****

دواڕۆژی کوردمان دەوێ
بژی نەورۆز نەورۆزی نوێ

نەورۆز و یاد

١٩٥٩

جەژنە و یادە ..
جەژنی نەورۆز
یادی نەورۆز
یادی ئەو ڕۆژە ئازادە
کە کاوەی قۆز
دڵ و دەروون ئاوێنەی سۆز
بڕوا پیرۆز
بۆ خاک دڵسۆز

بە هێرشێک
ڕووخاندی کۆشکی خوێن مژان
بە چەکوشێک
مێشکی ئەژدەهاکی پژان
بە شۆڕشێک
سارێژی کرد زامی پڕ ژان

****

جەژنە و یادە

یادی ئەو نەورۆزەیە
ئەو ڕۆژە پیرۆزەیە
کە کورد لێو ماچ دەکاو شادە
ئەویش لێوی
شەکرە سێوی
ئاڵی وەکوو گوڵی کێوی
بووکی ڕازاوەی مرادە
جەژنە و یادە

****

لە کاتێکدا کە ئەژدەهاک
ستەمکاری هاری ناپاک
خوێن دەڕێژێت
هەموو ڕۆژێک
دڵ دەکرۆژێت
کورد ئەکوژێت
بۆ خۆراکی ..
جووتە ماری زەق و زیندووی
بە خوێن تینووی
بە بێباکی

****

کاوەم ، کاوە
بۆ نەتەوە داماوەکەی
زەبوون و لێ قەوماوەکەی
جەرگی وەک کەباب دەبرژێت
هەستی کوردانەی دەورووژێت
کاوەم ، کاوە

ئەو کورد پەرستە ئەو لاوە
ژیان دەخاتە ئەو لاوە
پۆل ڕێک دەخات
هێز یەک دەخات
پەیمان دەدات بە نیشتمان
دەڵێت یان مردن ، یان ژیان
ئازادی کورد و کوردستان
هەتاوەکوو لەپڕ هەستا
لەسەر خواست و پەیمانەکەی
ڕانەوەستا
بۆ گەل و نیشتمانەکەی
بە دەستو برد
هەڵمەتی برد
هاواری کرد
دەبێت بژی نەتەوەی کورد
بە چەکوشی چەکی دەستی
بڕوای بەهێزی .. مەبەستی
گرەوی کوردی بردەوە
ئاگری نەورۆزی کردەوە

****

جەژنە و یادە ، یادە و یادە
هی ئەو ڕۆژەی کورد ئازادە
پێوەندەکەی پێ ی شکاوە
_ کێ شکاندی
_ کاوەم ، کاوە

****

دەسا ئەی کورد با بەیادی
ئەو ڕۆژی ڕوونی نەورۆزە
بۆ سەربەخۆیی و ئازادی
ئەم کوردستانە پیرۆزە
خەبات بکەین کۆشش بکەین
گیان پێشکەش شۆڕش بکەین

****

بەیادی ئەو شەهیدانەی
قوربانی ڕێگەی ژیان بوون
ئەو گوستاخ و نەبەردانەی
خوێنی دڵی کوردستان بوون
با کوردستانی بەشکراو یەک خەینەوە
سامالّی تالّ و ڕەش کراو شین کەینەوە
ئەم ، خاکە ئەم نیشتمانە
دەگری و چاوی چاوەڕوانە
ڕزگاری کەین
لەژێر دەستی
لە خەم ، پەستی
لە ئەم ، لە ئەو
لە کۆتی شەو
دەبا هەستین ڕزگاری کەین
ئازاد و بەختیاری کەین
سا یەکیەتی
برایەتی
خەباتی ڕێی ..
کوردایەتی

ژین ژمارە / ١٤٣٥ سالّی ١٩٥٩

پێشەوا

١٩٦٠

دەرگای شادی داخراوە
دەروون بە خەم ئاخنراوە
ئاسمانی کورد ..
کوردستان گشت
تەمە و بە هەور گیراوە
درشت و ورد
کورد زمان گشت
ئارامی لێ هەڵگیراوە
کۆرپەی ژیان
لە دایکی شیرین تۆراوە
چاوی گریان
بە جارێ سوور هەڵگەڕاوە
دڵۆپی خوێن تیا تێزاوە
قەتیس ماوە
ئەموستی خەم
ژێر چەناگەی بیر دراوە
لێوی ماتەم
بە دانی قین کرۆژراوە

بزەی سەردەم
کە مەلێک بوو .. دڵ پڕ ئاهەنگ
بە هەناسەی داخ تاساوە
مات و بێدەنگ
دۆش داماوە
گڕ لە جەرگی بەردراوە
****

وا سێدارە هەڵخراوە
دەوری بە ڕەشاش تەنراوە !
تۆپ لوولەکەی ئامادەیە
تا کەس خوار نەجووڵێتەوە
هەرچی شەقام و جادەیە
دەبابەی ڕوو گرژ و مۆنە
تازە و کۆنە
دوژمن دەیسوڕێنێتەوە
داوە .. داوە
ساز کراوە
دانراوە
بۆ کێ ؟ بۆ کێ ؟
بۆ ئەو سەرۆکە ناسراوە
کە پەیمانی بە کورد داوە :
تاکو جەستەی لە کاردا بێت
بەختی کا لە تێکۆشانا
تا تۆزقاڵێ گیانی تیابێت
داینێ لە ڕێی کوردستانا ..
ئەزانی کێ ؟ چ سەرۆکێ
- سەرۆک کۆماری کوردستان
قازی محەممەدی نەبەرد

جەسووری سووری کوردستان
.. بڕوای بێگەرد
ئەوەی کەوا :
سەری شۆڕ نەکرد بۆ نامەرد
نەیهێشت پشتی بدا لە عەرد
پێی وت سەرت داوە لە بەرد :
نەتەوەی کورد ، بکەی بە پرد
کام پێشەوا ؟
- ئەوەی کەوا :
ئەی وت دەبێت
خێر و بێری کوردەواری
هەر کورد بیخوا
بۆ کەس نەبێت
کورد بە شادی و بەختیاری
بژی و بڕوا ..
دیلی دەستی ناکەس نەبێ ..
هەڵخراوە بۆ ڕابەرێ
کە کورد داویەتی نامەکەی
ئەو بۆی بەرێ ..
بۆ مەنزڵی ئارامەکی
****
واهات واهات
چرای ئاوات
قارەمانی :
ڕێگەی خەبات
پاڵەوانی :
سەدکارەسات
پشتیوانی :

گەل و وولآت
ئەوەی گیانی دەکات خەلآت
هەیهات هەیهات !
چ شێرێکی بە جەرگ هات !!
****

ئۆردووی دوژمن لە دوایەوە .. !
دەست و قاچی کەلەپچەیە !
مردن لە پێش ڕێگایەوە :
کەچی ئا ئەو کورد بەچەیە ..
بەو زنجیر و پێوەندەوە
بە خەندەوە ، ..!
هات بە تەکان
پەتی دارەکەی ڕاتەکاند
تۆپ و ڕەشاشی ڕاچڵەکاند !
هەتا توانی ..
چریکانی : -
وتی کوردم .. سوێندم خواردووە بەم خاکەم
خۆمی لە ڕێدا بەخت کەم !
بەم بیر و باوەڕە پاکەم
تا کۆسپی ژینی تەخت کەم
ڕۆڵەی کوردم
وڵاتی کوردستان پەرست
بۆ کورد پردم
هەتاکوو دەیپەڕێنمەوە
لە نۆکەر و ئیمپریالیست
هەتاکوو دەی بووژێنمەوە
دەیکەم سەربەست
ئالآی کوردستانی گەورەی

دەدەمە دەست
ئەوەم کەهەم
هەر ئەوەش بووم
وا ڕۆیشتووم
هەرواش دەبم
ئەمەیە ڕێم :
بۆ وڵات و نەتەوەکەم ..
سەر دادەنێم !!
هەڵمواسن
لام شەرەفە و سەربەرزییە .. !
چاک بمناسن ،
لە ڕێی کورد و کوردستاندا
بۆ من مایەی شانازیە
لەژیاندا
ئێمە کوردین لە هەڵواسین !
نەترساوین ناترسین !
" من هەڵواسن "
بەڵام بیری کوردایەتیی
" پتەوتر " لە پۆڵا و ئاسن
هەر دەمێنێ
کورد لە گیان و دڵیایەتی !
تا هەتا لەگەڵیایەتی :
سات لە دوای سات
زیاتر گڕ و جۆش دەسێنێت
هەزار بەسەرهات ، کارەسات ،
نای نەوێنێت هەر دەمێنێت
****
شۆڕشی سوور

لەناو دڵدا بڵێسەکەی
وەکوو تەنوور
زیاتر بەرز دەبێتەوە ..
هیچ دای نامرکێنێتەوە !
تا دوژمن دەتوێنێتەوە !
****

سبەینێ کورد کە ڕاپەڕی
لەم پەڕیەوە تا ئەو پەڕی
چاوی ژێر تارای زۆرداری
هەڵ دەهێنێت
بۆ ڕزگاری
شۆڕشێک هەڵ دەگیرسێنێت
سوور بنوێنێت
وەکوو بورکان جۆش بسێنێت
ماف بسێنێت
لاوی ئازا و گورج و گۆڵی
توند و تۆڵی
زۆر بە جەرگی
نیشتمانی
شێری نەترس لە مەرگی
کوردستانی
تفەنگ و تفاق لە شانی
مەهاباد و کرماشانی
سنە و" وان "ی
دیاربەکر و نەخچەوانی
لاوی سۆران و بۆتانی
بادینانی
جامانە سووری بارزانی

هەڵۆکانی هەورامانی
کوردەکانی
هەموو گەرمیان و کوێستانی
هەر چوار قورنەی کوردستانی
لە شوێن جێ پێی
دوانزە سوارەی مەریوانی
لەسەر تەدبیر و بیر و ڕێی
شێخ سەعید و بەدرخانی
لەسەر بڕیار و پەیمانی
شێخ قادری شەمدینانی
هەر بە یادی :
کاوەی ئازای پاڵەوانی
بۆ ئازادی
چەکوشی ڕێی تێکۆشانی :
دەنێتە سەر دەفەی شانی
بۆ ڕزگاری کوردستانی
دەڕوا ، دەڕوا
گیان پڕ بڕوا
بۆ پژاندنی ئەو مێشکەی :
نەمانی کورد بۆتە بێشکەی
نەمانی کورد ئارامێتی
مەرامێتی
دەڕوا ، دەڕوا
دڵ پڕ لە ئاوات و هیوا
ئەم خاکە سوور دەکات بە خوێن !!!
خلْتانی خوێن !
دەکات بە نوێن !
ناحەزانیش

هەرچی بڵێن
ئەو هەر دەیباتە سەر " بەڵێن "
پەیامەکەی
نامەی خوێناوی خامەکەی
بە کارواندا ..
بە کاروانی تێکۆشاندا
دەبات هەتا .. دەیداتە دەست
بووکی کامەرانی و مەبەست
بووکی هیوا
یاری ئێسک سووکی هیوا
گوڵی هیوا
دڵی هیوا
گۆنای گەش و سوور و ئاڵی
ڕووی بێگەردی وەک ساماڵی
هەڵدەمژێت
بەجۆرێکی هەڵ ئەمژێت
تا عەتراوی لێدەڕژێت
باش دەی چێژێت
لە تامەکەی
هەتاوەکوو مەستی دەکات
خۆشی بۆن و بەرامەکەی !
کە لە کاروان گەڕایەوە
ئەم مژدەیەی هێنایەوە
بۆ دایکە بێ ئارامەکەی
وەرامەکەی
بە گەیشتنی نامەکەی
سارێژ دەبێت
یەکسەر برین و زامەکەی !

جا ، نەوەی کورد
" نەتەوەی کورد "
دایدەچەقێنێ ئاڵاکەی !
دەیگۆڕێت بەرگ و کاڵاکەی
ڕازاوەی دەکات باڵاکەی
ئەوسا دایکی منی شەهید :
کپی دەکات سکاڵاکەی
****

کورد تۆڵەی خوێن دەکاتەوە
خۆی لە خوێن دا دەشواتەوە
تا " سەربەستی "
وەڵامەکەی دەداتەوە ..
تا ئەمجارەش بە مەبەستی :
دەگاتەوە
سەما دەکات بەیداخەکەی !
بەسەر بەرزایی شاخەکەی !
کوردستانی ئاواتەوە !!
بەڵێ ئێوە دوژمنەکان ..
برسیی گۆشت و خوێن و ئێسقان
هەرچەند کە من هەڵدەواسن
بەڵام هەڵگری ئەم بیرە
باش بناسن ..
نای بەزێنێت پۆڵا و ئاسن !
نای نەوێنێت هێزی دوژمن !
پەیام نێرانی ئەم بیرە
ملیۆنەها کوردی ژیرە !
وا بەڕێوە بۆ مەڵبەندی
بۆ شکاندنی پێوەندی !

ڕزگار بوونی لە دەست بەندی !
وڵاتەکەی لەژێر دەستان
دەردەهێنێت
نۆکەرەکانی کوردستان
دەخنکێنێت
تاکوو نیشتمانی لەت لەت
بە یەک کەڕەت
ئازاد نەبێت بست بە بستی
واز ناهێنێت . !
بەری نادا چەکی دەستی !
تا نەی بینێت
ئاڵای بەرزی ڕەنگا و ڕەنگی
بەرهەمی شۆڕش و جەنگی

ژین : ژمارەکانی ١٥٠٩ و ١٥١٠ و ١٥١١

هەستی دوو مەبەست

تاقانەکەی ئێرە و ئەوێ !
بە دڵ و گیان تۆم خۆش ئەوێ !
چیت لام ئەوێ
من وام ئەوێ !
ئامۆژگاریت .. دەگرمە گوێ !
وتەکانت هەمووی ڕاستن !
خواستی من و تۆ یەک خواستن !
ئەوەی گوتت هەمووی پەندن
بە دوا ڕۆژمەوە بەندن !
بۆیە دەڵێم هەتا دەمرم
هەڵیان دەگرم
لە چوارچێوەی زێڕیان دەگرم ! !

****

بەڵێ وایە ، قوربان وایە ! !
بێ گاڵتە بێگومان وایە ! !
ئەم وولاتە خوار و ژووری ! !
بەبێ دەستکاری سنووری !
بەشێکە لەو نیشتمانە

گەورە و پانە ! !
کە وڵات و نیشتەجێتە !
چاوت لێ یەو چاوی لێتە
بیکەیت بە یەک
بە پارچەیەک
وەک ناوچەیەک ! !
بەڵێ ئامادەم لەسەر پێم !
دەبێت منیش لەگەڵتا بێم !
تەپڵ و زوڕنات بۆ لێ بدەم !
بە دەست بەدەم !
بۆ سەربەرزیت !
شایلۆغانی سەرفرازیت !
مل کەچ بم بۆ پیلان بازیت !
چەپڵە بم بۆ چەنەبازیت !
ئاوا نەبم لێم ناڕازیت

****

بەڵێ لەلات خۆشەویستم
ئەوەی کە دیم ئەوەی بیستم
ئەوەی کە خۆی نایە مستم
بیپەرستم ! !
وەک ئەو ڕیسەی کە لەمەوپێش
پێیان ڕستم ! !
****

لە خەڵوەتیشدا وەک دەروێش
دەرگاکەتان لێ داخستم
****

بەڵێ خۆشەویستم لەلات

دەسبەردار بم لە گەل ، ولّات ! !
ڕۆژ ئاوابم
بێ ڕۆژهەڵات !
هەرچی بڵێیت بچووکت بم !
فەرمانڕەوای لەش سووکت بم !
بۆ کوژاندنەوەی کام ئاگر
یەکەم کەس بم هەگبە هەڵگر !
چەکی چاکی تەنگانەت بم !
سەربازی کۆشک و لانەت بم ! !
با خۆشم جێم کەلاوە بێت !
بەلّام هەر تۆم کە .. لاوە بێت
دەبێت پێم خۆش بێت هەڵپەڕم
بەسەر ڕاستیدا تێپەڕم ! !
کڕنۆش بەرم !
لەگەڵ تۆدا دەنگ هەڵبڕم !
بە زبان و ئاوازی تۆ
بۆ ئامانج و بۆ قازانج و بۆ نیازی تۆ ! !
خوا هەڵناگرێت دڵسۆزیت !
خاوەن بیرێکی پیرۆزیت !
بۆ ئەم گەلە بەشکراوە
بەش براوە
دۆش داماوە
بەجێ ماوە
بۆ ئەم گەلە دڵ سووتاوە
بێ هەناوە
سەرشێواوە !
****
بەڵێ ڕاستە

چیم گوتووەخوا نەخواستە !
کێ گوتوویە سا ، وانیە !
خۆ ئەم خەڵکە ساوا نیە !
هەور لە هەساوا نیە !
هەموو دەزانین چالاکی !
بەرامبەر ئێمە چالاکی !
کوڕی چاکی !
کاکە من و تۆ خۆ براین ! !
چۆنی چاکی ؟ !
کێ دەڵێت جیاین ! ؟
****

برای گەورە و قنج و قیتم ! !
قارەمانی وریا و زیتم ! !
خۆت نازانیت تا سەر چیتم ؟ !
ـ پیاز پاکەر و خزمەت چیتم !
چی دەڵێیت سەرم لە ڕێتە !
خوێنم فەڕشە هی ژێر پێتە !
چونکە زۆرم باوەڕ پێتە ! !
بێگومان ئەوەی وا نەبێت
تێنەگەیشتووە ، شێتە ! ! !

تێبینی : سەرتاسەری ئەم شیعرە تەوس و پلار ئامێزە بۆ " قاسم " وتراوە ، دوای بڵاوبوونەوەی لە ڕۆژنامەدا هەندێ گیرو گرفتی بۆ دروست کردم ناچاریان کردم لێکۆڵینەوەیەکی لە ژین دا لەسەر بڵاو بکەمەوە کە مەبەستم کەسێکی ترە .. سەروچاوی
عەدنان مەندەریسی گرتەوە ، بەڵام ڕۆشنبیران دەیان زانی مەسەلەکە چییە .

کورسی

میللەت با ڕووت و برسی بێت
گیرۆدەی سەد مەترسی بێت !
گەلی برسی
دەکەم بە قوربانی کورسی !
بژی کورسی !
****
لانەم بەرزە و خاوەن ناوم
ئاشکراشە
بۆ نەتەوەکەم سووتاوم !!
هەروەهاشە
بێ هەناوم ..
چونکە وتم : هەتا ماوم
مەرجە بۆ خاک
کوێر کەم چاوم !
بە دڵی پاک
بۆ گەلم بینێم هەنگاوم !
تێ بکۆشم
بیر و هۆشم
بخەمە کار بۆ ڕووت برسی !

ڕزگاریان کەم لە مەترسی !
بەڵام ڕاستی
دڵم لێی دا ..
بۆ یارێکی خۆشەویستی
کۆڵی نەدا
تا خۆی گەیاندە ناو مستی !
دەزانی چی ؟
گەر دەپرسی
بۆ کورسی بوو ، دینم کورسی !
ئەو کورسیەی چوومە سەری
ئیتر چیم داوە لە برسی !
قوڕ بە سەری
بژی کورسی !
****

یەکەم جار بوو
هاتم سنگم بۆ دەرپەڕاند
دەمم بە هات و هاوار بوو
قوڕگم نووسا هێندەم نەڕاند
تا لای هەژار
بووم بە فریشتەی سەر زبان
دانیان پیا نام
وا زانرام و دانرام
کە دڵسۆزم !
جگەر سۆزم !
بۆ نیشتمان و بۆ هۆزم
گەل پەروەرم
تێکۆشەرم !
خۆ " بەشەر " م

لە ڕووی خاکدا دەکەم " شەرم " !
بۆیە جڵەویان دامەدەست
ڕۆییم سەربەست
بەرەو مەبەست !
- بۆ کام مەبەست ؟
- بۆ ڕزگاری هەژار ، برسی ؟
لە مەترسی
خوانەخواستە
ئایا ڕاستە ؟
- نەء وانیە
بۆ سەرمایە
بۆ سەر پایە
ئەو پایەیەی سوودی تیایە
ژینی تیایە
پارەی سوور و شینی تیایە
گەشتی سەرزەمینی تیایە !
دنیای تیایە ، دینی تیایە !
خەندە و پێکەنینی تیایە
بەڵێ وایە
سینەی نەرم و گەرمی تیایە
دڵ و هەم جگەرمی تیایە
ئەی ئاوایە !!
چش لە بێ نانان
چش لە هەژاری بەسەزمان !
چش لە گریان !
فرمێسک و ژان !
چش لە ئاهی سینە بوریان !
چش لە برسی !

بۆخۆم گەیشتووم بە پایە
بژی کورسی
بۆی دانام زێڕ و سەرمایە !
وا بووم بە لۆرت
پەڕیمەوە لە هەزار قۆرت
وا بووم بە پیاو !!
ئێستا لەم پەڕ نیم لەو پەڕم !
هەڵدەپەڕم !
قەل و پڵاو !
پشتێنەکەم کردۆتەوە
گرەوەکەم بردۆتەوە
باکم چیە ؟
خاک و وڵات ؟!
خاکم چیە !
دەبا بڕوات ..
با وێرانە و بەشکراو بێت !
گورگی هاری سەرکراو بێت !
خێر بڕوا و بێت !
نەتەوەش با ..
لێشاوی برسێتی بیبا
بار هەڵگرێت !
سزا بدرێت !
چش با بمرێت
بەس نیە خۆم
بە دڵی خۆم
دێم و دەڕۆم
دەبەم دەخۆم !
کۆشک و تەلار !

پایە و کورسی
ئیتر چیم داوە لە برسی ؟
یان ،، لە هەژار
بژی کورسی
****

بەڵێ خاوەن دیوەخانم
هەموو گەل و نیشتمانم
دەکەم بە قوربانی - خانم - !
هەموو شەوێک لە دیوەخان !
خۆم لەگەڵ خان
دەیهێنمە لای خۆمەوە !
لەگەڵیدا دەخۆمەوە !
ڕابواردنە ..
داخی دەروون لابردنە
ماچ کردنە !
چەپڵە و گۆرانی و سەمایە
- وەی وەی وەی - و
- ئای ئای ئای - ـە
خەم و خەفەت نووزەی نایە
بەڵێ وایە
خۆزگە تاسەر هەر وا بوایە
قەت کۆتایی نەهاتایە
کورسی و پایە !
****

- ٢ -
بەڵام ئەمڕۆ ، ئەی داخەکەم
شکا پەرژینی باخەکەم
شنەی .. نایە

دەماخەکەم
لەرەی .. نایە
بەیداخەکەم
ئەی داخەکەم !
کورسیم شکا
لەناو خەڵکا
حەیام تکا
توخوا ئەی خەڵکینە ـ تکا ـ تکا ـ
ئەی گەل تکا
تێکۆشەرم !
خەبات کەرم !
هەتا دەمرم
ئاڵای ڕزگاری هەڵگرم !
من ئاگرم !!
ـ ٣ ـ
گەلیش سەد ئەوەندە تکا
قبووڵ ناکا
هاوار دەکا
دەڵێ .. بڕۆ وەکوو پووشی کا
سووک بە
سووک بە
جێی کینەی گەورە و بچووک بە
هەی بێشەرم
لاچۆ نەڵێیت تێکۆشەرم
****
ڕوو ڕەشە خۆ فرۆشەکان
بۆ کورسی بە پەرۆشەکان
ئەوە چاوی کرایەوە

بیری پاکی کورد پەرستی ..
سەر لەنوێ خستە کایەوە
بۆی ڕوون بوەوە ، ڕێگەی ڕاستی
باش تێگەیشت کامە ڕوونە
کامە ئاوێنەی دەروونە !
کامە .. لێڵە
چەوت و چێڵە
ئەو میللەتەی لەخەو هەستێت
دەزانێت کێ دڵسۆزێتی
پشت بە ئەو کەسە دەبەستێت
ڕێبواری ڕێی پیرۆزێتی
****

ڕێبوارێک بێت گوێ نەداتە
ماندوو بوون و حەوانەوە
تا ئەو مەڵبەندەی ئاواتە
بڕوات بەبێ گەڕانەوە
بە دڵی پاک و بێ گرێ
ڕێیەک بگرێ
وەکوو چوار قارەمانەکە
خەیری ، خۆشناو ، عیزەت ، قودسی
خۆیان لەپێناو هەڵواسی
نەک بۆ کورسی !

نەگۆڕاوم

١٩٦٠

نەگۆڕاوم ..
لەسەر ئەو بیرە ڕووناکەی
جاران ماوم
دەژیم بۆ ئەو گەل و خاکەی
بۆی خولْقاوم
دوێنێ لەسەر چ بیرێک بووم
هەروا ماوم
لەسەر چ ڕاو تەدبیرێک بووم
نەگۆڕاوم
ئەمڕۆش ئەوەم
دژی ئەم تاریکی شەوەم
ڕێبڕم ڕوو لە پێشەوەم
بەرەو ئاسۆی ڕوونی ژیان
بەرەو ڕووناکی بەربەیان

****

تا ناو گۆڕم
بەرەوپێش دەینێم هەنگاوم

دڵ ناگۆڕم
نەگۆڕاوم

****

هەروەک جاران
جگەرسۆزم ، بۆ نیشتمان
بۆی دڵسۆزم ، بە دڵ و گیان
خۆڵ و تۆزی
زۆر پیرۆزی
دەنێمە سەر هەردوو چاوم
نەگۆڕاوم
بیری پاکم
ڕێی ڕووناکم
قەت بەرنادەم ..
من ئامادەم
بۆی بڕۆم تا دواهەناسە
بێ سڵ لە خەم ، ئازار ، تاسە
ئیمان بە نەتەوایەتی
کوردایەتی
ڕێی پیاوەتی
مەردایەتی
کورد پەروەریەتیەک ، پەتی
تاسەر بڕوامە ، ڕێگامە
قیبلەگامە
پەرستگامە
خاکی کوردستان پەرستم
هەتا ماوم
دڵ و گیانم لەسەر دەستم

هەر بەردەوامە هەنگاوم
بۆ مەبەستم
نەگۆڕاوم

****

بیرم بیرەکەی جارانە
نەترساوم لە بێگانە
لە پێوەند و کەلەپچەکەی
ناو زیندان و بەندیخانە
پشت ئەستوورم بەو مەچەکەی
هەڵگری ئاڵای ژیانە
بەو بیر و باوەڕە ، چەکەی
ڕزگارکەری کوردستانە
شکێنەری دانەی زنجیری گرانە
بڕوام هەر بە تێکۆشانە
هەروا ماوم
ئازادیم لە ئەستۆ و شانە
نەگۆڕاوم

****

ئەو بڕوا ڕوناکە پاکەی
تەنیا و تاکەی
هەڵ قولاوە
لە جەرگەی ئەو گەل و خاکەی
دیل کراوە
لە چوار لاوە
بەشکراوە
من هەر

لەسەر
ئەوەم تاسەر
بۆی دادەنێم
گیان ، سامان ، سەر
هەردوو بیلبیلەکەی چاوم
هەتاوەکوو دەتوێتەوە
تا هێزی تیا بێت هەناوم
لە خوێنەوە
هەر لە تەکیام
لەگەڵ هەنگاو بە هەنگاوم
زیت و وریام
نەگۆڕاوم

****

بەشیری بیری کوردانە
گۆش کراوم
گیانم ئامادەی مەیدانە
زۆر مەردانە
نەبەردانە
بەرامبەر بەو فاشستانە
دوژمنن بەم کوردستانە
بەڵێ هەر وام
هەتا ماوم ..
نەگۆڕاوم
نەگۆڕاوم
نەگۆڕاوم
گۆڤاری ڕۆژی نوێ

گۆرانیەک بۆ ئازیز

١٩٥٩

ئازیز ، ئازیز
ئەی هێلانەی خۆشەویستم
هەرگیز ، هەرگیز
من خەریکی تۆ پەرستیم
ئەی یارە شیرینەکەی خۆم
بەو دوو چاوانەت سوێند دەخۆم
دڵداری تۆم
****
هەر کە کشا
نیگام بۆ ڕووی مانگی گەشت
لەدڵ نەخشا
کوڵمی خڕپن ، چاوی ڕەشت
بووی بە خولیایەکی گەرم
بۆ دڵ و گیان و جگەرم
ئەی خوێن گەرم
****
تۆم خۆش دەوێت
خۆشەویستی بێگەرد و پاک
دڵ تۆی دەوێت

هەتاوەکوو چوونە ژێر خاک
بەستە و گۆرانی و هەڵبەستم
خوای دڵداریم دەتپەرستم
تۆی مەبەستم
****

لە یادمای
وەک چۆن شەو ڕۆژی لە یادە
دڵ هەر تۆی تیای
بۆ تۆی شیرین دڵ فەرهادە
کە دوور دەبیت مات و پەستم
بۆت وێڵ دەبێت مەلی هەستم
خۆشەویستم
****

ئەی خوای جوانی
هەرچەند دووریش کەویتەوە
وا .. نەزانی
کە تۆم لەبیر دەچیتەوە
هەمیشە وای لەبەر چاوم
لەناو دڵمایت هەت ماوم
تۆی هەناوم
****

بێ با هەردوو
پەیمانی دڵداری بدەین
تا زوو بە زوو
بە ئاواتی خۆمان بگەین
تێر گوڵی ئاوات هەڵمژین
دڵشاد و بەختیار بژین
ئەی نازەنین

پەری

١٩٥٩

پەری قژ زەرد
جوانی بێگەرد
گوڵاڵەی هەرد
هەڵچووی ناو وەرد
ڕەوشت بەرزی
بە کردار مەرد

ئەی ڕوو پڕ هێمنی و مەنگی
خوڵقێنەری شۆخی و شەنگی
ئەی ئەو گوڵەی دڵ بۆت ئەگری
ئەی ئەو دڵەی کە دڵ ئەگری
ئارام و هۆش
کە هەڵ ئەگری
ئەی جوانی پۆش
ئەی شاپەری
****
ئەی ئەو کچەی لە یادمایت
کامەی زۆر جوانە ناتگاتێ

لەو دڵە دایت کە هەر تۆی تیایت
هەموو ئان و کات و ساتێ ،
کە شەونمی شەرم تک ، تک
لە چاوی ڕووی نەهێنیتا
دەڕژێتە سەر کوڵمی ناسک
گوڵاو دەکات بە جوانیتا
****

ڕووی پرشنگاوی شەرمنیت
ڕەوشت شیرینی هەنگوینیت
ڕەوت و چرپەی بە هێمنیت
وای لێکردم تۆم خۆش بوێت
تۆ ئاوێنەی دڵی من بیت
****

وای لێکردم کە هەمیشە
خولیاتم لا بێتە پیشە
وەک شێت
لەڕێت
بوەستم لێت
تاکوو خۆری جوانیت هەڵدێت
ئاڵتوون ڕێژی دەکات بەر پێت
دڵی منیش دەدەی زاخاو
بە زێڕی قژی زەردی خاو
****

ئەی ئێسک سووکی ڕازاوەم
هەڵقوڵێنەری هۆنراوەم
منێک ، وەکوو مەلێ تاساو
چاوی سەرنجم حەپەساو
دەڕوانمە ئەو جوانی یە

کە لە ڤینۆسیش دا نییە
یەکسەر گەرووی کامەرانی
لێ ی دەڕژێتە دەر گۆرانی
سەری دەخات ناخی دەروون
وەکوو ئاوی سەرچاوەی ڕوون
خۆشتر لە کەمان و لە تار
لە خاڵەی ڕێبوار و قەتار
پەری قژ زەرد
جوانی بێگەرد
خۆشەویستەکەی تا سەرم
هیوای دراڕۆژی هاوسەرم

هەناسەیەک

دەمێکە من خەفەتبار و زەبوونی یاری نازدارم
دەمێکە بۆ گوڵی گوڵزار دڵی زار پڕ لە ئازارم
ئەگەر چی زۆر لە پێشدا من وتومە قەت بەئەو ناگەم
بڵێم چی دڵ دەڵێت : من ئەم وتە و تەوسانە تێناگەم
ئەوەندەی من گوڵی گەنجیم لە پێناوی ئەوا ژاکاند
ئەوەندەی ئاخ لەناو لێودا وشک بوو بۆی و نەمدرکاند
ئەوەندەی شەو بە خەو بۆ ئەو بە مەستی دەمبزرکاند بۆی
ئەوەندەی چاوی خۆم کز کرد بە فرمێسک و بە نرکان بۆی
ئەوەندەی من لە مەیخانەی ئەوا پێکی خەمم هەڵدا
لە هەردی پاییزی ئەشکا هەزاران گوڵ سەری هەڵدا
بەڵام سوودی نەبوو بۆ من
لە ڕووی تاریکی بەو لاوە
تروسکەی شادمانیم هیچ ..
نەدی لەم عەشقە جێماوە

گوڵ و کەژاڵ

١٩٥٩

وتم بە گوڵ
ئەی گیان و دڵ
هەرچەند کەوا تۆ فریشتەی
نازەنینی
زۆر ناسک و جوان و پۆشتەی
باخی ژینی
هەرچەند بول بول
بۆیەک بزەت کەوتۆتە خول
دەچریکێنێ
دەم پڕ ئاواز
درەختی خەم دەتەکێنێ
بە لەنجە و ناز
هەزار چەشن
دڵی ڕۆشن
بۆت پەرۆشن
بە شنە شن
بەڵام ئایا ئەو جوانییە
هەتاکوو سەر

گەش دەبێت هەر ؟
- نەء وا نیە
ئاشکرایە کە بای پایز
دەتوەرێنێت
هەر ئەو بایە
مەل دەکات زیز
دەی تەرێنێت
سۆزی ئازیز
دەتەزێنێت
ئیتر هەرگیز
قەت ناخوێنێت
خۆی نانوێنێت
ناچریکێنێت
****

تۆش چاو کەژاڵ
کچە جوانەکەی خەیاڵم
دوو کوڵمی ئاڵ
سێوی ئاواتی قەپاڵم
سبەینێ تۆش وەک ئەو گوڵە

دەڕوات جوانیت
شادمانیت
جێت ژێر گڵە
هەردووکمان هەر دەبێت بمرین
هەڵبوەرین
جێ بێڵین ژین
بۆ ژێر زەمین
****

کەوابێتە باتا لاوین
گیانی شیرین
تاکوو ماوین
با نەهێڵین کە ناخۆشی
بمانگرێتە باوەشی
با .. بە گۆرانی و بەستەوە
ڕوو کەینە بارەگای مەبەست
لە دڵ و گیان و هەستەوە
وەکوو ـ هەڵبەست ـ
لەوحەی خۆشەویستیی ڕەنگ کەین
باخچەی ژیان بە گوڵ شەنگ کەین

ئاوازی تەنیایی

١٩٥٩

لێم گەڕێن با بێدەنگ بم
دڵ پەست و مەست و مەنگ بم
دوور لە خۆشی دنیا بم
ئاوارەی دڵنیا بم
ئاسمانی نائومێدی
هەمیشە لە بنیابم
لە هەردی چۆڵی خەما
حەز ئەکەم بە تەنیا بم
وەکوو پەپوولەی تەریو
لە عەزرەت گوڵی وەریو
ڕوو کەمە دەشت و چیا
کە پێم نا بە هەرچی یا
وەک چزوو پێمەوە بات
ژیانم لەبیر وەبات
با ئاوازەی دڵ و گیان
دەست کاتەوە بە گریان
شمشاڵی ناڵەی لێوان
زامی بێتەوە سوێ و ژان

کەمانی خەمی شەوان
تک تک بتوێنێتەوە
وزەی ژیان
سۆزی ناکامی لاویم
دەروونی ئاگراویم
ئەوەندەی تر بێنە جۆش
نە بیر بمێنێ ، نە هۆش
****

ئەی هەستیاری گۆرانی
تەریوی کامەرانی
چونکە دۆستی گریانی
دەمێکە گوێم لێگرتوویت
لەو ئاوازەی دەیزانی
زۆرم لەگەڵدا وتوویت
هەر جێگیری لە دڵما
توخوا وەرە لەگەڵما
ڕوو بکەینە دنیایەک
دوور بێت لە هەموو لایەک
بە ئاوازی خەماوی
بپێچینەوە ، لاوی
بنێژین ئەو تەمەنەی
نەماندی زەردەخەنەی
****

ئەی فریشتەی کەساسی
کاتێک چاوم کردەوە
هەر بە تەنها تۆم ناسی
تۆم لەگەڵ خۆم بردەوە
بۆیە گەرووی هەناسەم

پڕە لە خەم و تاسەم
بۆیە دوور بیت لێم کاتێ
دڵ هاوارت ئەکاتێ
دەسا هەر لەگەڵما بە
لەناو سینە و دڵما بە

فرمێسک و زام

١٩٦٠

جار جار ئاسمان کە دەتۆرێت لە بەهار
نم نم فرمێسک لە چاویەوە دێتە خوار
ئاوا خەم لام دەتوێتەوە بە ئازار
شێوەی دووری ڕووی جوانی تۆیە ئەی یار
****

وا کوورەی دڵ
جۆشی داوە وەک هاوین
هاتۆتە کوڵ
سۆزی دەروونی بەتین
لێی تاڵ کردم
شیرینی ژین ، پێکەنین
حاڵی بردم
بۆ دنیای زام و برین
****

وەکوو پایز
ڕەنگم زەرد هەڵگەڕاوە
بێ تۆ ئازیز
گوڵی لاویم ژاکاوە

مەلی ئارام
هەردوو باڵی شکاوە
هەناسە و زام
گڕی لە گیان بەرداوە
****

ئەو کراسەی لەبەری دەکات ، زستان
دایدەپۆشێت ، زەمینی ڕەنگینی جوان
بەرگی منە ، کفنی مەرگم دوای ژیان
جێ دێڵم ژین دەڕۆم بۆ دنیای نەمان
****

با لە دوای یار
لانەم بێت باوەشی خاک
ئەویش تەلار
لای پارەدار بەبێ باک
پێ بکەنێت
بە دنیای گەش و ڕووناک
گۆڕ هەڵکەنێت
بۆ دڵێک بێگەرد و پاک

ژین ژمارە ١٥٥٢

لەزمان لاوێکی ناکامی کۆچ کردووەوە .

دیاری و فرمێسک

١٩٦٠

کاتێک ژیان لە جۆلانەی ئارام دا
خۆشەویستی و پەنجەی ناز ڕای دەژەنێ
پەری شادی و بەختیاری لە لامدا
تریق و هوڕ وەک هوزار پێدەکەنێ
****

لەو کاتەمدا بە کشتەکی یادگار
کەوتبوومە مرواری هۆنینەوە
کام مرواری ؟ _ هی هۆنراوەی ئاڵ بۆ یار
دەنکە دەنکە جوان جوان دەمچنینەوە

هۆنیمەوە تا بوو بەیەک ملوانکە
بە ڕابەری دڵدا بۆم نارد بە دیاری
تا گەردنی ڕازاوە بێت وەک لانکە
دڵی ساوام شنە شن کات لە دیاری

کە فریشتەی ڕابەری دڵ هاتەوە
پەپولەکەی زەردەخەنەی تەری بوو
بەسەر گوڵی لێوی سیس بووی ماتەوە

باڵی ناسک بە هەناسەی وەری بوو
فرمێسکی ڕشت خۆی دا بە سنگ و جەرگا
ئەو سنگەی وەک مەنجەڵێک هاتبووە کوڵ
وتی بینیم .. لە کاڵای سەرەمەرگا
پچڕا دیاری مرواریم و ، وەری گوڵ
****

ئەی خوای تەلی کەمانی سۆز پچڕێنەر
ئەم کسپەیە چی بوو جەرگت پێ داخ کرد ؟!
ئەی دوو گیان و جەستە و دڵ لە یەکتر کەر
بۆ .. بەهاری ئاواتت بێ گوڵباخ کرد ؟!

بۆ
جوانێکی سیل گرتوو

١٩٦٠

ژین ژمارە ١٤٧٧

ئەی فریشتەی گوڵی گۆنا زەرد هەڵگەڕاو
خەیاڵی تۆ
وای لێکردم سەرینی ژێر
سەری ئارامم دەرزی بێت
کەوتوومە ناو
گەردەلوولی لێکدانەوە بۆ حاڵی تۆ
سەر لێ شێواو
فرمێسکی چاو
زۆر بە لێشاو
لە دیدەم دێت
****

ئەی مەلی گیان لەسەر چڵی
وشکی خەفەت کز هەڵنیشتوو
کام پەپوولەی ..
ئومێد لەناو
دەروونتا خۆی حەشار داوە
ئەی ئاوارەی
ئازار چەشتووی

باخی خۆشی بەجێ هێشتوو
توخوا چی بوو
خونچەی گەنجی
وەراندی و دای بەدەم باوە
****

ئەی فریشتە
دەردە سیلی کوشندەی پڕ سزا و ناڵە
چۆن دڵی هات هەڵکوتێتە
سەر تۆی جوان
وات .. بکات .. باریک
شەرمی نەکرد لەو چاوانە ؟
لەو کوڵمە ؟
لەو لێوە ئاڵە
دیلی کردی بەو نیازەی
بتبات بۆ ناو
گۆڕی تاریک
ئەی بەندی ناو
قەفەزی زام ، ئەی تەریوی
کەیفی دەماخ
لەتاوی تۆ ..
بەسەر دەریای ئازارەوە
بووم بە کەشتی
مەگەر هەتا ئەو ڕۆژەی سەر
دەنێمەوە ..
هەر بڵێم ئاخ
بۆ جوانێکی شەنگی مەنگی
پەریزادە ..
کە سیل کوشتی

ئەی مەرگ

١٩٥٨/٦/٢٦
ژین ژمارە ١٣٩٨

کە هەڵمەت دەبەیت
جانەوەرێکی زۆر برسیت
نە چاک نە خراپ دەپرسیت
گەر هەژار بێت
پارەدار بێت
گەورە بێت یان بچووک بێت
نەشمیلە و ئێسک سووک بێت
منداڵێکی ساوا بێت
یان کیژێکی
وەک مانگی چواردە وابێت
یان لاوێکی
تازە پێگەیشتوو بێت
بەری شادی
لە ژینی نە چەشتوو بێت
سەد هیوا و ئاوات
لە ڕێیدا بێت
کە بۆی بچێت

تا لێی بخوات
نینۆکی تیژی بۆ درێژ دەکەیت
ژینی لێژ دەکەیت
لەپڕدا دەیبەیت
کە هەڵمەت دەبەیت
****

بۆ ؟ لەسەر چی ؟
ئەی خوێنەخۆری
تێر نەخۆر
بۆ ؟ لەبەرچی ؟
ئەو گیانە زۆر شیرینە
لەو جەستە نازەنینە
دەکەیتەوە
دەیبەیتەوە
ئەم گشت ئاوات و هیوایە
بۆچی لەلات ناڕەوایە ؟
بۆچی بەزۆر
دەیخەیتە گۆڕ
بۆ ئەو جێ تەنگ و بێدەنگە
کە تروسکەی لەلا نەنگە
لەسەر چیە
لەبەر چیە ؟

****

چۆن دڵت دێ
بەرامبەر بەم فرمێسکانە
ڕادەوەستیت بێ شەرمانە
لەناکاوا ..

کە خۆ دەکەیت بە ناومالّدا
پڕتاو دەکەیت بە منالّ دا
کۆرپەی ساوا ..
لە گڕو گالّەکەی دەبڕیت
بەرگی ژیانی لێ دەدڕیت
هێندە دڕیت
زامیش لەناو جەرگ و دلّ دا
لەگەلّ فرمێسکی بە کولّ دا
دەمێنێتەوە
دەکولێتەوە
نابڕێتەوە
چۆن ئەم هەموو ستەمە
ئەم هەموو نالّە و خەمە
دەگریتە خۆت
هەر وەکوو کۆت
لەسەر ئەستۆت
ئەی وێرانکەری شار و دێ
چۆن دلّت دێ

****

پێم نالّێیت بۆ ؟
باوک لە مالّ دەکەیتەوە ؟
ڕەش و ڕووتی دەخەیتەوە
دایک و مندالّ
دەخەیتە سوالّ
دەستیان پێ پان دەکەیتەوە
لە زۆر ناکەس
ئاوا دەیانهێلّیتەوە

تەنیا و بێکەس
بە گریە و ڕۆ
پێم ناڵێیت .. بۆ ؟

****

کەی ڕەوایە ؟
هەڵمەت بەریت بۆ ئەو گوڵە
کە خۆشەویستی بولبولە
بەڕۆژ و شەو
بەستە دەڵێت بەرامبەر ئەو
بچیت خێرا ئەو دوو دڵە
ئەو بلبل و سوورە گوڵە
لە یەک بکەیت
لەناویان بەیت
ئەم سەودایە
کەی ڕەوایە ؟
بۆیە دەڵێم ..
ئەوەی کە لە هەل دەگەڕێت
تا بێ گوناە ، لەناو بەرێت
هەرچی ئەمە بێت مەبەستی
دوورە لە دیدە و لە یاسای
داد پەرستی
بێ بەزەیی و تاوانکارە
بێ هاوتایە ، نالەبارە

جەژن

١٩٦٠

ئەمڕۆ جەژنە خۆی گۆڕیوە یاری من
بۆیە شادم ، حەز دەکەم لە یاری _ من
کچەکە گیان ئەم جەژنەت لێ پیرۆز بێت
ها .. ئەم چەپکە گوڵەی دڵم دیاری من
لەناو باخی سۆز و خۆشەویستیمدا
بۆم چنیویت .. ساماڵی بەهاری من
دەتوخوا تۆش لەو گوڵی ئاڵی لێوەت
بەیەک مژین سووکی کە ئازاری من
دەمێکە من عاشقی تۆم ، فریشتە
بێ تۆی نازدار بێ بۆنە گوڵزاری من
بەندت کردووم لە شەوی تاری ژین دا
ئاگادارن چوار دیواری دیاری من
کە چەند سزام دیوە لە ڕێی تۆی جوان دا
ئاخ بووە و داخ ڕۆژان و شەوگاری من
ئەمڕۆش جەژنە با بڕۆین بۆ ئەو باخە
تا بۆت باس کەم ئەمساڵ ، پار ، پێراری من
ئەوسا ئاسان دەمناسیت و دەینۆشیت
میوەی داری خاوێنی دڵداری من

ژین ژمارە ١٥٥٦

نیگارێک لە دڵ دا

١٩٦٠

ئەی کیژۆڵەی نەرمۆڵەی کەمێک باریک
تریفەی مانگ بۆ دڵی پەست و تاریک
دوو چاو گەشی گەورەی ڕەشی وەک ئاسک
باخەوانی دوو سێوی سووری ناسک
ئەی قژ خاوی زەردی زاخاوی زێڕین
خەندەی سەرلێو سارێژکەری زامی ژین
ئەی بزوێنی مەلی سۆزی دەروونم
خۆشەویستی سەرچاوەی کانی ڕوونم
ئەی شۆخ و شەنگ ئەی تاقانەی شار و دێ
منی هەژار هەر ئەوەندەم لە دەست دێ
بە کامێرای نیگام شێوەی وەک پەریت
دەربێنم و لە چوارچێوەی یادا بیت
چونکە هەر ئەم وەختە پڕ لە بەختەیە
ئەو پرشنگەی تۆ لێم دات ئەم نەختەیە
تێر بڕوانە ، تێر بیکە بە تیر نیگات
بۆ زامداری دڵی وێڵی سەر ڕێگات
نیشانەی تۆم بیپێکە ناخی دڵم
بیخەرە خوار لە هێلانەی سەر چڵم
زامدارم کە و خۆت وون کە لێم لە دوایی
وەک زۆری تر شێتم کە بە خۆڕایی

ژین ١٥١٣

سەرنجێک

١٩٦٠

ماڵی حاجی قات لەسەر قات
سەڵاو دەکات لەسەر قەڵات
شۆخ و شەنگ و ڕازاوەیە
زوهرەی گەشی ئەو ناوەیە
لەهەر چوار لایەوە باخە
سەرتاپای پۆشتە و پەرداخە
پەنجەرەکانی مەڕمەڕن
چاوی کۆشک و مایەی فەڕن
تیشکی خۆر و ئاسمانی شین
لەناو بریقەی دا دەژین
تا سەرنج بدەیت جوانیە
سەرچاوەی شادمانیە
****
لە ماڵی حاجی شایی یە
جێی رابواردن بۆ شایی یە
لەناو هەموو ژوورەکاندا
هۆڵە زەرد و سوورەکان دا
چەپڵە ڕێزانە ئاهەنگە

غەڵبەی دەڵێی پورەی هەنگە
دمبەڵەکە مۆسیقایە
سەما و خەنین و قاقایە
لە ژوور سۆزی کەمانچەیە
لەدەر تەقەی دەمانچەیە
دەس گیراوە هەڵپەڕکێ یە ؟!
هەی هوو کێ ئاگای لە کێ یە
زرمەی دەهۆڵ گوێ کەڕ دەکات
تا بە کاروان چیش گەڕ دەکات
شادی لەگەڵ خەم شەڕ دەکات
دڵی وشکی پیر تەڕ دەکات
ورشەی جل و خشەی خشڵ
لەرەی گوارە و گەردانە و گوڵ
بۆنی عەتر ، مێخەک سمڵ
ختووکەیەک دەدەن لە دڵ
کە پێبکەنێ وەکوو گوڵ
پڵپڵەی ناو دەسماڵی شین
وەک ساماڵی ئەختەر نشین
لەگەڵ بەرز بوونەوەدا
بە تەنیشتا چوونەوەدا
دەڵێی پەپولەن باڵ دەگرن
گوڵی دڵی ئینسان دەگرن
ژین ژمارە ١٦٠٤

بەستەی خۆشەویست

١٩٦٠

چاو ڕەشی تۆخی پرشنگدار
جوانترین شۆخی ، بەهرەدار
ئەی ئەو جوانە
نەرمیلانە ، نەشمیلانە ، وردیلانە
نەخشاوی ئەو
دڵ و گیانەی
بە ڕۆژ و شەو
تۆی هێلانەی
****

خۆشەویستم
بەستەی هەستم
ئەی مۆسیقای شیعری تازەم
بەسۆز تری کە .. ئاوازەم
لەو لێوانەوە بزەیەک
کە دڵ بخاتە لەرزەیەک
تەلی کەمان
شمشاڵی شوان
بەهاری جوان

بێنێتە ژان
شەپۆل بات گیان
لەو دەمەوە شەکرە دەنگێ
پڕ ئاهەنگێ
تاکو منیش لە گوڵزار دا
لە پەرداخی یادگار دا
لەگەڵ ڕۆژان و شەوگاردا
شەربەتێکی پێ خۆش بکەم
ژیان مەست و سەرخۆش بکەم
****

چاوڕەشی تۆخی پڕ جوانی
خەوی میوانی شەوانی
پڕ لە یادی تا بەیانی
ئەگەر هاتیشو جێت هێشتم
تاڵی تەنیاییت پێ چێشتم
ئەوسا توخوا چاو جوان ئەگەر
بە ڕێکەوتێ ڕێگات بڕی
پێت نا ، لە دڵ ، لەگیان ، جگەر
بە ئاستەم چاوێک هەڵبڕی
تا لەبەر پرشنگی نیگات
دڵی چلوورەی خەم چێشتووم
نەختێ تینی تۆی پێ بگات
تێر بێت تاسەی
تینووی ماندووم
بڕژێت کاسەی ..
لە ئاخ پڕ بووم
****

چونکە ئەی گوڵ ، ئەی فریشتە

چاو گەش پەریزادەی پۆشتە
ئەو چاوانەی دڵ بۆی دەگری
خەوبینینی ئاواتمە
بەس جار جارە تێمی بگری
شادی ژینی گشت کاتمە
ژین ژمارە ١٦١٧

تێبینی : ئەم شیعرە لە چاپی یەکەمی " بەستەی مەبەست " دا پێشکەش بە " شێرکۆ بێکەس " ی شاعیر کراوە .

سکاڵا

و

گوڵەباخ

سەرەتای ١٩٥٨

ئەی گوڵەباخ
گەش و بۆنخۆش و بەدەماخ
خەندەی لێوی فریشتەی باخ
ئەی بزوێنی دڵ .. لەگەڵ تۆ
گیانم هاتۆتە گفت و گۆ
تۆ سوور و ئاڵ
بۆ ڕووی ساماڵ
بە ئاهەنگ و بە پێکەنین
لەگەڵ شەماڵ
سەما و جووڵە و بزەی شیرین
منیش گرین
کز و بێ تین
هەر زامە و ئازارە و ئەشکە
بۆ ژیانم بوونە بێشکە
خەم گرتوومیەتیە باوەشی

هەر هەڵم دەسوێت لە لەشی
سیس و ژاکاو
لێو بزڕکاو
لە گریان دام ، هەمیشە زیز
لە خەزان دام ، وەکو پایز
****

ئەی سوورە گوڵ
ڕاکێشی دڵ
تۆ ببینە ڕەنگی زەردم
ئاهی سەردم
منی بێزار
لەبەر ئازار
هەنیسکاویم ، هەمیشە زیز
فرمێسکاویم ، وەکوو پایز
****

بۆ ئەی گوڵ خەم
قەت لە یەخەم
نابێتەوە
سکاڵاکەم نابڕێتەوە
ئەی شیرینی خۆش ڕەنگ و بۆ
دەزانیت بۆ ؟
دڵم خاوەنی یارێک بوو
وەک تۆ جوان و نازدارێک بوو
نەرمیلانە و باڵا .. ڕێک بوو
ئەندام وردیلانە و بچووک
وەک بووک ..
ڕازاوە و ئێسک سووک
قژ وەک ئاڵتوونی زەرد وا بوو

لێو وەک خونچەی بێگەرد وا بوو
دڵ خۆشکەری مەلی دڵ بوو
فریشتەی ئەمەلی دڵ بوو
شمشاڵی ئاوازەم ئەو بوو
سۆزی شیعری تازەم ئەو بوو
بەڵام دینار
بردی وەک هار
بۆ ناو تەلار
منی هەژار
خەمبار ، پەژار
بە ناکامی
بێ ئارامی
وا مامەوە
بەو زامەوە
****
بەڵێ دراو
چەکی دەستی دەسمایە دار
کە کەوتە ڕاو
دڵی پێکام هێنایە خوار
دای لە ناخی خۆشەویستیی
بۆ ئەو ئامانجەی خواوەندی ..
دەوڵەمەندی
بۆ خۆی ویستی
****
ئەی گوڵەباخ
منی دەم پڕ لە ئاخ و داخ
مۆمی ژینم واکز بووە
وەڕز بووە

چاوەڕوانی توانەوەم
بە بای ناسۆر کوژانەوەم
برانەوەم
جا تۆش ئەی گوڵ
ئەی گیان و دڵ
توو بی جوانیت
توو بی پرشنگی ئاونگی بەربەیانیت
تاک و تانیام
بێرە فریام
تێر لێوی تەڕت هەڵمژم
لە دڵ دەرکەم کەمێک ئازار
بە یادی پار
یادی ڕۆژەکانی بەهار
لەناو گوڵزار